

Družstvo a obchodní společnost není totéž

V souvislosti s povinností uvést společenské smlouvy obchodních společností a jejich stanovy do souladu s obchodním zákoníkem ve znění novel, lze slyšet značné množství názorů, které bez dalšího vysvětlení konstatují i povinnost družstev, uvést jejich stanovy do souladu se zněním obchodního zákoníku.

V souvislosti s povinností uvést společenské smlouvy obchodních společností a jejich stanovy do souladu s obchodním zákoníkem ve znění novel, lze slyšet značné množství názorů, které bez dalšího vysvětlení konstatují i povinnost družstev, uvést jejich stanovy do souladu se zněním obchodního zákoníku.

Možná není od věci se zeptat, zda je tomu skutečně tak a zda se skutečně jedná o povinnost obchodních společností i družstev, nebo pouze o povinnost obchodních společností.

Základní ustanovení, které povinnost uvést do souladu ukládá je přechodné ustanovení, a sice čl. VIII zákona č. [370/2000](#) Sb., bod 20., který mimo jiné ve své první větě říká, že „Společnosti jsou povinny uvést společenské smlouvy a stanovy do souladu s ustanoveními tohoto zákona do jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud z ustanovení tohoto zákona nevyplývá něco jiného, jinak může soud i bez návrhu společnost zrušit a nařídit její likvidaci.“ Na toto ustanovení je také právě při konstatování povinnosti obchodních společností a družstev odkazováno.

Domnívám se, že s takovýmto názorem nelze souhlasit, neboť ve výše uvedeném bodě přechodných ustanovení je uložena povinnost společnostem, nikde se nehovoří o družstvech. Rovněž tak velice odvážnou by byla argumentace, podle které by povinnost uvést do souladu stanovy společností a družstev vyplývala z toho, že jak společnosti, tak družstva mají stanovy, popřípadě že obchodní společnosti a družstva jsou uvedeny v části druhé obchodního zákoníku a z toho by tedy snad mohlo plynout, že by nebyl rozdíl mezi stanovami obchodních společností a stanovami družstev.

Správnější asi bude zjistit, zda z některého ustanovení obchodního zákoníku nevyplývá, že mezi obchodní společností a družstvem je rozdíl. Pokud se o to pokusíme, nalezneme ustanovení § 56 obchodního zákoníku, které je součástí hlavy první již zmíněné části druhé obchodního zákoníku (část s názvem obchodní společnosti a družstvo). V odstavci prvním uvedeného § 56 nalezneme definici společnosti, podle které „Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciová společnost.“ O družstvu zde není ani zmínka, družstvo jako takové je naopak komplexně upraveno v hlavě druhé výše uvedené části obchodního zákoníku.

Pokud by snad někdo namítal, že jde o formální výklad, je třeba zdůraznit, že pokud je mi známo, panuje shoda v tom, že nelze směřovat obchodní společnosti a družstvo. Je možné samozřejmě

polemizovat, jakého typu a hloubky jsou rozdíly mezi obchodními společnostmi a družstvem, nelze ale tyto rozdíly odmítat. Jako na jednu z publikací v tomto směru je možné odkázat na publikaci Jarmily Pokorné, s názvem subjekty obchodního práva, vydanou Masarykovou univerzitou v Brně v roce 1998. Zde autorka na str. 318 družstva odděluje od obchodních společností a dovozuje, že „družstvo nelze ztotožňovat s obchodní společností, ani je nelze považovat za zvláštní formu obchodní společnosti“.

Povinnost družstev by asi bylo možné dovozovat spíše na základě ustanovení § 226 odst. 3 obch. a § 173 odst. 4 obchodního zákoníku.

§ 226 odst. 3 obch. zák. říká, že "O změně stanov rozhoduje členská schůze. Představenstvo družstva je povinno do 30 dnů od schválení změny stanov uvědomit o tom rejstříkový soud. Ustanovení § 173 odst. 4 se použije obdobně.", § 173 odst. 4 říká, že „Jestliže dojde ke změně v obsahu stanov na základě jakékoliv právní skutečnosti, je představenstvo společnosti povinno vyhotovit bez zbytečného odkladu poté, co se kterýkoliv člen představenstva o takové změně doví, úplné znění stanov.“

Zde je ale otázkou, co se rozumí právní skutečností. Za uvedenou právní skutečnost je možné považovat skutečnosti, které přinesla již zmíněná novela obchodního zákoníku, upravující odlišné část týkající se družstev. Problematické je ale to, že k některým změnám došlo skutečně na základě této novely bez dalšího (např. terminologie), k některým změnám je pak ale třeba aktivní činnost příslušného subjektu, zde se ale opět dostáváme k přímo uloženým či neuloženým povinnostem konkrétním subjektům.

Závěrem lze uvést, že jednoznačný výklad je obtížný a by bylo dobré znát stanovisko tvůrců novely s příslušnou argumentací, ze které by na základě zákona vyplývala bez dalšího jedna či druhá varianta. Za současné situace lze družstvům uvedení jejich stanov do souladu s obchodním zákoníkem jen doporučit, neboť i pokud by nebylo možné povinnost ze strany družstev dovodit, družstvům stejně nezbyvá jim nic jiného, než se obchodním zákoníkem ve znění novel řídit. Fakticky to znamená, že jejich stanovy, které by nebyly uvedeny do souladu s obchodním zákoníkem by byly pro členy družstev prakticky nepoužitelné a každému jednotlivému družstevníkovi by nezbylo, než uvést do souladu s obchodním zákoníkem alespoň svůj jeden výtisk, aby byl schopen se v budoucnu plně orientovat ve svých povinnostech a právech.

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)